

รายวิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๓๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

เรื่อง

การเขียนสรุปเรื่อง
และข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

ครูผู้สอน ครูเกศวลี มะลิโชติ

ครูอนุชา อินทร์พ่วง

การเขียนสรุปเรื่อง และข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกความหมายของการสรุปเรื่องได้
๒. สรุปเรื่องและข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้
๓. มีมารยาทในการอ่าน และการเขียน

ใบความรู้ที่ ๓

เรื่อง การเขียนสรุปเรื่อง และข้อคิดจากเรื่อง

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การเขียนสรุปเรื่องและข้อคิดจากเรื่อง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง เราม่าบันทึก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การเขียนสรุปเรื่องและข้อคิดจากเรื่อง
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๓๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

การเขียนสรุปเรื่องและข้อคิดจากเรื่อง

การเขียนสรุปเรื่องจากการฟังและการอ่าน เพื่อจับใจความสำคัญแล้ว
จดบันทึกไว้เป็นการเขียนเพื่อการสื่อสารและช่วยให้จดจำเรื่องได้นาน

ขั้นตอนการเขียนสรุปเรื่อง

ขั้นที่ ๑ อ่านเรื่องคร่าว ๆ ๑ เที่ยว เพื่อทำความเข้าใจคำศัพท์และเนื้อเรื่อง

ขั้นที่ ๒ ตั้งคำถามในระหว่างอ่านครั้งที่ ๒ เพื่อจับใจความสำคัญของเรื่อง

“ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ผลเป็นอย่างไร” ดังนี้

- เรื่องนี้เกี่ยวกับใคร(ตัวละครสำคัญ)
- ทำอะไร
- ที่ไหน
- เมื่อไร
- อย่างไร
- ผลเป็นอย่างไร

ขั้นที่ ๓ นำคำตอบที่เขียนเป็นข้อความมาเรียงลำดับให้เป็นประโยค และเรียบเรียง
เป็นสำนวนของตนเอง

ขั้นที่ ๔ ตรวจสอบและปรับปรุงภาษาให้ถูกต้องสมบูรณ์

การเขียนข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

การหาข้อคิดหรือคติสอนใจจากเรื่องที่อ่าน ว่าเรื่องให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์
อะไรบ้าง

แล้วจึงนำข้อคิดนั้นมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

การหาข้อคิดจากการอ่านหนังสือ ต่างๆ เช่น การอ่านนิทาน บทความ สารคดี
ควรอ่านตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง แล้วทำความเข้าใจ เนื้อเรื่อง และจับใจความสำคัญ หรือ
ประเด็นสำคัญที่ผู้เขียนต้องการให้

ใครทำอะไร ที่ไหน
ทำกับใคร ตั้งแต่เมื่อไร
เขามาพบกันทำไม
เขาทำอะไรที่ไหนบอกมา

การเขียนสรุปเรื่องและข้อคิดจากเรื่อง

การเขียนสรุปเรื่องจากการฟังและ
การอ่าน เพื่อจับใจความสำคัญแล้ว
จดบันทึกไว้เป็นการเขียนเพื่อการ
สื่อสารและช่วยให้จดจำเรื่องได้นาน

ขั้นตอนการเขียนสรุปเรื่อง

ขั้นที่ ๑ อ่านเรื่องคร่าว ๆ ๑ เทียว
เพื่อทำความเข้าใจคำศัพท์และเนื้อเรื่อง

ขั้นตอนการเขียนสรุปเรื่อง

ขั้นที่ ๒ ตั้งคำถามในระหว่างอ่านครั้งที่ ๒
เพื่อจับใจความสำคัญของเรื่อง

“ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร
ผลเป็นอย่างไร” ดังนี้

- เรื่องนี้เกี่ยวกับใคร (ตัวละครสำคัญ)
- ทำอะไร - ที่ไหน - เมื่อไร
- อย่างไร - ผลเป็นอย่างไร

ขั้นตอนการเขียนสรุปเรื่อง

ขั้นที่ ๓ นำคำตอบที่เขียนเป็น
ข้อความมาเรียงลำดับให้เป็นประโยค
และเรียบเรียงเป็นสำนวนของตนเอง

ขั้นตอนการเขียนสรุปเรื่อง

ขั้นที่ ๔ ตรวจสอบ
และปรับปรุงภาษา
ให้ถูกต้องสมบูรณ์

การเขียนข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

การหาข้อคิดหรือคติสอนใจ
จากเรื่องที่อ่าน ว่าเรื่องให้ข้อคิด
ที่เป็นประโยชน์อะไรบ้าง แล้วจึงนำ
ข้อคิดนั้นมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

การเขียนข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

การหาข้อคิดจากการอ่านหนังสือต่าง ๆ
เช่น การอ่านนิทาน บทความ สารคดี
ควรอ่านตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง แล้วทำความเข้าใจ
เนื้อหาเรื่อง และจับใจความสำคัญ
หรือประเด็นสำคัญที่ผู้เขียน เขียน

บทอ่าน เรื่อง ลูกนกแขกเต้าพี่น้อง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง ผิกภาษากัน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การเขียนสรุปเรื่องและข้อคิดจากเรื่อง
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๓๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

ลูกนกแขกเต้าพี่น้อง

ในอดีตกาลนานไกล ลูกนกแขกเต้า ๒ ตัวเป็นพี่น้องกัน พ่อแม่ทำรังในป่าใกล้กับภูเขาใหญ่ ทางด้านทิศเหนือที่นกอพยพมีหมู่บ้านโจรตั้งอยู่ในด้านทิศใต้ที่นกอพยพมีอาศรมของฤๅษี ลูกนกทั้งสองตัวอยู่กับพ่อแม่ไม่นาน เกิดลมพายุพัดจัด พัดเอาลูกนกปลิวออกจากรังทำให้มันพลัดพรากจากกันไปคนละทิศคนละทาง

ตัวหนึ่งไปตกอยู่ในกองอาวุธของหมู่บ้านโจร พวกโจรเก็บไปเลี้ยงและสอนให้มันไปปล้นชิงทรัพย์ อีกตัวไปตกในระหว่างกอดอกไม้ใกล้อาศรมของฤๅษี ฤๅษีใจดีนำลูกนกมาเลี้ยง โดยสอนให้มันวิจาสุภาพและให้เรียนหนังสือ ลูกนกแขกเต้าทั้ง ๒ ตัว ต่างก็เติบโตในสถานที่และการเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน ราวฟ้ากับดิน

วันหนึ่งพระราชาสั่งจ้อออกป่าล่าสัตว์โดยใส่เครื่องประดับราคาแพง ในระหว่างออกล่าสัตว์พระราชาสั่งพลัดหลงป่ามาโดยลำพัง พระราชาเดินมาจนหยุดพักเหนื่อยและดื่มน้ำ ณ ลำธารอันร่มรื่นด้วยแมกไม้ แล้วบรรทมใต้ต้นไม้ สถานที่พระราชานอนอยู่ใกล้หมู่บ้านโจร

พวกโจรไม่อยู่เข้าป่ากันหมด ในบ้านโจรเหลืออยู่แต่คนทำครัวกับนกแขกเต้าเท่านั้น นกแขกเต้าบินออกมาพบพระราชานอนหลับ จึงรีบกลับมาบอกกับคนทำครัวว่า “เรามาช่วยกันฆ่าพระราชานอนหลับ แล้วขโมยเครื่องประดับมา แล้วจับพระราชานอนไปซ่อนในพุ่มไม้”

พระราชาสั่งตื่นพอดี ได้ยินนกแขกเต้าปรึกษาวิธีการซ่อนศพของพระองค์ พระราชารีบวิ่งหนีไปอีกทางอย่างรวดเร็ว จนไปถึงอาศรมของฤๅษีโดยไม่รู้

ว่าเป็นที่ใด ในเวลานั้นฤๅษีไม่อยู่ในอาศรม เข้าป่าไปหาผลไม้สำหรับเป็นอาหาร ในอาศรมคงมีแต่ลูกนกแขกเต้าตัวเดียว

ลูกนกแขกเต้าเมื่อเห็นพระราชาสั่งบินเข้าไปทักทายว่า “ขอเดชะ พระราชา พระองค์เสด็จมาดี มิได้เสด็จมาร้าย ขอเชิญพระองค์พักผ่อนในอาศรมของฤๅษีเถิด” พระราชาเห็นในอริยาไยไมตรีอันดีงามของลูกนกแขกเต้าอีกตัวก็เอ่ยว่า “นกตัวนี้ดีจริง เป็นนกที่ดีมีนิสัยเอื้อเฟื้อช่วยเหลือผู้ลำบาก ส่วนอีกตัวช่างโหดเหี้ยมใจร้าย”

เมื่อลูกนกแขกเต้าได้ยินพระราชานพเช่นนั้น จึงพูดว่า “ขอเดชะ ข้าแต่พระราชาน ข้าพระองค์ก็กับนกตัวที่พระองค์ตำหนินั้น เกิดแต่พ่อแม่เดียวกันเป็นพี่น้องกัน ตัวนั้นเติบโตในสำนักคนไม่ดีเป็นโจร พวกโจรเลี้ยงและสั่งสอนแต่วิชาโจร ส่วนข้าพระองค์อยู่ในสำนักปราชญ์ซึ่งเป็นนักบุญผู้มีจิตใจที่มีศีลธรรม ท่านฤๅษีสอนให้ทำดี ข้าพระองค์ทั้ง ๒ จึงต่างกัน”

พระราชานจึงกล่าวว่า “การคบคนดีมีศีลธรรม หรือคบคนพาลคนที่เราใกล้ชิดจะชักจูงให้เป็นไปในทางเดียวกัน หากคบคนชั่วก็จะชักนำไปในทางชั่ว ส่วนการคบนักปราชญ์ผู้มีปัญญาที่มีศีลธรรมก็จะชักจูงไปในทางที่ดีในทางที่เจริญ” หลังจากนั้นพระราชานก็ให้รางวัลแก่ลูกนกแขกเต้าที่ช่วยเหลือพระองค์

การคบคนเช่นใดก็เหมือนคนเช่นนั้น อย่ายคบคนชั่ว จงคบแต่คนดี
(จากหนังสือนิทานธรรมะวรรณกรรมในพระไตรปิฎก แต่งโดย ดร.ประยงค์ สุวรรณบุปผา)

ลูกนกแขกเต้าพี่น้อง

ในอดีตกาลนานไกล ลูกนกแขกเต้า

๒ ตัวเป็นพี่น้องกัน พ่อแม่ทำรัง

ในป่าใกล้กับภูเขาใหญ่ ทางด้านทิศเหนือ

ที่นกอยู่ มีหมู่บ้านโจรตั้งอยู่

ในด้านทิศใต้ที่นกอยู่ มีอาศรมของฤๅษี

ลูกนกทั้งสองตัวอยู่กับพ่อแม่ไม่นาน
เกิดลมพายุพัดจัด พัดเอาลูกนก
ปลิวออกจากรัง ทำให้มันพลัดพราก
จากกันไปคนละทิศคนละทาง

ตัวหนึ่งไปตกอยู่ในกองอาวุธ
ของหมู่บ้านโจร พวกโจรเก็บไปเลี้ยง
และสอนให้มันไปปล้นชิงทรัพย์
อีกตัวไปตกในระหว่างกอดอกไม้
ใกล้อาศรมของฤๅษี

ฤๅษีใจดี นำลูกนกมาเลี้ยง โดยสอน
ให้มีวาจาสุภาพและให้เรียนหนังสือ
ลูกนกแขกเต้าทั้ง ๒ ตัว ต่างก็เติบโต
ในสถานที่และการเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน
ราวฟ้ากับดิน

วันหนึ่งพระราชาสเด็จพระเจ้าเอกทัศ
โดยใส่เครื่องประดับราคาแพง

ในระหว่างออกล่าสัตว์พระราช

พลัดหลงป่ามาโดยล้าพัง

พระราชาราชเตินมาจนหยุดพักเหนื่อย

และดื่มน้ำ ๓ ลำธารอันร่มรื่น

ด้วยแมกไม้ แล้วบรรทมใต้ต้นไม้

สถานที่พระราชาราชพักนั้น

อยู่ใกล้หมู่บ้านโจร

พวกโจรไม่อยู่เข้าป่ากันหมด ในบ้านโจรเหลืออยู่
แต่คนทำคร่ำกับนกแขกเต้าเท่านั้น นกแขกเต้า
บินออกมาพบพระราชานอนหลับ จึงรีบกลับมา
บอกกับคนทำคร่ำว่า “เรามาช่วยกันฆ่า
พระราชานี้ แล้วขโมยเครื่องประดับมา
แล้วจับพระราชานำไปซ่อนในพุ่มไม้”

พระราชชาติินพอดิ ได้ยินนกแฆกเต้าปรีกษา
วิธีการช่อนศพของพระองค์ พระราชารีบวิ่งหนี
ไปอีกทางอย่างรวดเร็ว จนไปถึงอาคารมของฤษี
โดยไม่รู้ว่าเป็นที่ใด ในเวลานั้นฤษีไม่อยู่
ในอาคารm เข้าป่าไปหาผลไม้อำหรับเป็นอาหาร
ในอาคารmคงมีแต่ลูกนกแฆกเต้าตัวเดียว

ลูกนกแขกเต้าเมื่อเห็นพระราชาก็บินเข้าไป
ไปทักทายว่า “ขอเดชะพระราช
พระองค์เสด็จมาดี มิได้เสด็จมาร้าย
ขอเชิญพระองค์พักผ่อนในอาศรม
ของฤๅษีเถิด”

พระราชาราชเห็นในอธยาศัยไมตรีอันตั้งงาม

ของลูกนกแขกเต้าอีกตัวก็เอ่ยว่า

“นกตัวนี้ดีจริง เป็นนกที่ดีมีนิสัยเอื้อเฟื้อ

ช่วยเหลือผู้ลำบาก ส่วนอีกตัว

ช่างโหดเหี้ยมใจร้าย”

เมื่อลูกนกแขกเต้าได้ยื่นพระราช
พุดเช่นนั้น จึงพุดว่า “ขอเดชะ
ข้าแต่พระราช ข้าพระองค์กับนก
ตัวที่พระองค์ตำหนินั้น
เกิดแต่พ่อแม่เดียวกันเป็นพี่น้องกัน

ตัวนั้นเติบโตในสำนักคนไม่ดีเป็นโจร
พวกโจรเลี้ยงและสั่งสอนแต่วิชาโจร
ส่วนข้าพระองค์อยู่ในสำนักปราชญ์
ซึ่งเป็นนักบุญมีจิตใจที่มีศีลธรรม ท่านฤๅ
สอนให้ทำดี ข้าพระองค์ทั้ง ๒ จึงต่างกัน”

พระราชโองการกล่าวว่า “การคบคนดีมีศีลธรรม
หรือคบคนพาลคนที่เราใกล้ชิด จะชักจูงให้
เป็นไปในทางเดียวกัน หากคบคนชั่วก็จะชักนำ
ให้ไปในทางชั่ว ส่วนการคบนักปราชญ์
ผู้มีปัญญาดีมีศีลธรรม ก็จะชักจูงไป
ในทางที่ดีในทางที่เจริญ”

หลังจากนั้นพระราชาก็ให้รางวัล
แก่ลูกนกแขกเต้าที่ช่วยเหลือพระองค์
การคบคนเช่นใดก็เหมือนคนเช่นนั้น
อย่าคบคนชั่ว จงคบแต่คนดี

(จากหนังสือนิทานธรรมะวรรณกรรม

ในพระไตรปิฎก แต่งโดย ดร.ประยงค์ สุวรรณบุปผา)

ใบงานที่ ๓ เรื่อง การเขียน สรุปเรื่องและข้อคิดจากเรื่อง

คำชี้แจง ให้เขียนสรุปเรื่อง
และข้อคิดจากเรื่อง
ตามขั้นตอนต่อไปนี้

ใบงานที่ ๓ เรื่อง การเขียนสรุปเรื่องและข้อคิดจากเรื่อง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง ฝึกภาษาถิ่น

แผนการจัดการ
รายวิชาภาษาไทย

คำชี้แจง ให้เขียนส

ขั้นที่ ๑ให้อ่านนิทาน

ขั้นที่ ๒ ตั้งคำถามในร

๑. เรื่องนี้เกี่ยวกับไ

๒. ตัวละคร ทำอะไร

๓. ผลเป็นอย่างไร

ขั้นที่ ๓ นำคำตอบจาก

ขั้นที่ ๔ ตรวจสอบและปรับปรุงภาษาให้ถูกต้องสมบูรณ์ ดังนี้.....

เขียนสรุปเรื่องจากการอ่านนิทานเรื่องลูกนกแขกเต้าที่น้อย

ข้อคิดจากการอ่านนิทานเรื่อง ลูกนกแขกเต้าที่น้อย

ชื่อ สกุล ชั้น เลขที่

บทบาทครูปลายทาง

๑. ครูให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนสงสัยหรือไม่เข้าใจ
๒. ครูอธิบายการเขียนสรุปเรื่องและข้อคิดจากเรื่อง

บทบาทนักเรียน

๑. ใบงานที่ ๓ เรื่อง การเขียนสรุปเรื่องและข้อคิดจากเรื่อง
๒. เมื่อนักเรียนสงสัยหรือไม่เข้าใจให้สอบถามคุณครู
๓. ทำงานด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ มีมารยาทในการอ่าน การเขียน ไม่ส่งเสียงรบกวนผู้อื่น

เฉลยใบงานที่ ๓

เรื่อง การเขียนสรุปเรื่อง และข้อคิดจากเรื่อง

คำชี้แจง ให้เขียนสรุปเรื่อง
และข้อคิดจากเรื่อง
ตามขั้นตอนต่อไปนี้

ใบงานที่ ๓ เรื่อง การเขียนสรุปเรื่องและข้อคิดจากเรื่อง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง ฝึกภาษาถิ่น

แผนการจัดการ
รายวิชาภาษาไทย

คำชี้แจง ให้เขียนส

ขั้นที่ ๑ให้อ่านนิทาน

ขั้นที่ ๒ ตั้งคำถามในร

๑. เรื่องนี้เกี่ยวกับใ

๒. ตัวละคร ทำอะไร

๓. ผลเป็นอย่างไร

ขั้นที่ ๓ นำคำตอบจาก

ขั้นที่ ๔ ตรวจสอบและปรับปรุงภาษาให้ถูกต้องสมบูรณ์ ดังนี้.....

เขียนสรุปเรื่องจากการอ่านนิทานเรื่องลูกนกแขกเต้าที่น้อย

ข้อคิดจากการอ่านนิทานเรื่อง ลูกนกแขกเต้าที่น้อย

ชื่อ สกุล ชั้น เลขที่

๑. เรื่องนี้เกี่ยวกับใคร

เกี่ยวกับลูกนกแขกเต้าพี่น้องที่ได้รับ
การเลี้ยงดูจากโจรและฤๅษี
ทั้งสองมีนิสัยแตกต่างกัน

๒. ตัวละคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร

ลูกนกที่อยู่กับโจรคิดฆ่าพระราช
เพื่อชิงทรัพย์ ลูกนกที่อยู่กับฤๅษีเข้าไปเชิญ
พระราชพาในอาศรม

๓. ผลเป็นอย่างไร

พระราชโอรสให้รางวัลแก่ลูกนกแขกเต้า
ที่อยู่กับฤๅษี

ขั้นที่ ๓ นำคำตอบจากข้อ ๑ - ๓
มาเรียงลำดับให้เป็นประโยค ดังนี้

- ลูกนกแขกเต้าพี่น้องที่ได้รับการเลี้ยงดูจากโจร
และฤๅษี ทั้งสองมีนิสัยแตกต่างกัน
- ลูกนกที่อยู่กับโจรคิดฆ่าพระราชินี เพื่อชิงทรัพย์
- ลูกนกที่อยู่กับฤๅษีเข้าไปเชิญพระราชินีพักในอาศรม
- พระราชินีให้รางวัลแก่ลูกนกแขกเต้าที่อยู่กับฤๅษี

ขั้นที่ ๔ ตรวจสอบและปรับปรุงภาษา
ให้ถูกต้องสมบูรณ์ ดังนี้

ลูกนกแขกเต้าพี่น้องที่ได้รับการเลี้ยงดูจากโจรและฤๅษี
ทั้งสองมีนิสัยแตกต่างกัน ลูกนกที่อยู่กับโจรคิดฆ่า
พระราชินี เพื่อชิงทรัพย์ ลูกนกที่อยู่กับฤๅษีเข้าไปเชิญ
พระราชินีในอาศรม ผลของการทำดีพระราชินีให้รางวัล
แก่ลูกนกแขกเต้าที่อยู่กับฤๅษี

เขียนสรุปเรื่องจากการอ่านนิทานเรื่องลูกนกแขกเต้าพี่น้อง

ลูกนกแขกเต้าพี่น้องที่ได้รับการเลี้ยงดูจากโจรและฤๅษี
ทั้งสองมีนิสัยแตกต่างกัน ลูกนกที่อยู่กับโจรคิดฆ่า
พระราชินี เพื่อชิงทรัพย์ ลูกนกที่อยู่กับฤๅษีเข้าไปเชิญ
พระราชินีในอาศรม ผลของการทำดีพระราชินีให้รางวัล
แก่ลูกนกแขกเต้าที่อยู่กับฤๅษี

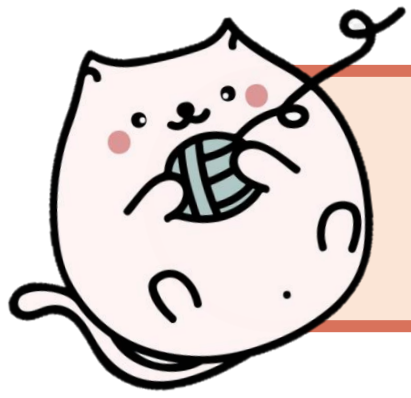
ข้อคิดจากการอ่านนิทานเรื่องลูกนกแขกเต้าพี่น้อง

- การคบคนดีจะช่วยให้เราทำดี
- คบคนแบบใดย่อมชักนำให้เราเป็นแบบนั้น

สิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้

หลักการเขียนสรุปความรู้และข้อคิด

ฝึกการเขียนสรุปความรู้และข้อคิด

สิ่งที่ต้องเตรียมในครั้งต่อไป

๑. ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาไทยมาตรฐาน และภาษาถิ่นเหนือ
๒. ใบงานที่ ๓ เรื่อง ภาษาถิ่นเหนือ
๓. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง ภาษาไทยมาตรฐาน
กับภาษาถิ่นเหนือ

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชาภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

